

Uchwała Nr XXXV/311/05
Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą
z dnia 8 grudnia 2005 roku

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2005 – 2015”.

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 ze zm. Dz. U. Nr 99 poz. 1001, Nr 273 poz. 2703, z 2005 r. Dz. U. Nr 64 poz. 565) uchwala się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „ Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2005 – 2015”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kostrzyn nad Odrą.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Przewodnicząca Rady Miasta

Maria Jasińska

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2005 – 2015.

I. Wstęp

Proces decentralizacji wielu funkcji państwa (po roku 1999), w tym funkcji społecznych miał przyczynić się do podniesienia skuteczności działań państwa m.in. w obszarach, które wiążą się z zaspokajaniem potrzeb społecznych na poziomie lokalnym.

Powyższe założenie przyniesie pożądane efekty wówczas, gdy wraz z uprawnieniami do realizacji zadań zostaną stworzone odpowiednie warunki finansowe. Jednak rozwiązania systemowe w zakresie finansowania pomocy społecznej w postaci dotacji z Budżetu Państwa oraz środków z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w pełni nie zabezpieczają potrzeb. Dlatego należy poszukiwać takich metod działania, które przy pomocy tych samych środków finansowych pozwolą osiągnąć lepsze efekty.

Polityka społeczna Państwa zmienia się również od chwili przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Nastąpiło szereg zmian prawnych, w tym z zakresu realizacji zadań w sferze polityki społecznej. Zmiany te wprowadziły, obowiązujące od maja 2004 roku, ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych. Na jednostki samorządu terytorialnego nałożono szereg nowych zadań.

Zjawisko ubóstwa rodzin związanych z bezrobociem, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, kryzys rodziny, problemy egzystencjalne osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie i przemoc w rodzinie to bardzo trudne problemy społeczne, które wymagają od władz samorządowych, instytucji i organizacji efektywnej polityki społecznej na poziomie lokalnym. Bowiem ludzie, którzy szukają pomocy w trudnych sytuacjach życiowych najczęściej zwracają się o nią tam, gdzie najbliżej tj. w swoim środowisku lokalnym. Problemy społeczne zazwyczaj nie występują pojedynczo, pojawienie się jednego problemu prowadzi do powstania lub ujawnienia następnych problemów. Zatem poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać powyższy fakt oraz koncentrować się na budowaniu wielokierunkowych i kompleksowych programów pomocowych.

Istotną cechą problemów społecznych jest to, iż były i będą obecne w każdym społeczeństwie. Nawet w krajach o najwyżej rozwiniętym systemie polityki społecznej nie udało się doprowadzić do wyeliminowania negatywnych zjawisk społecznych. Zatem celem lokalnej polityki społecznej powinno być dążenie do skutecznego przeciwdziałania dalszemu powstawaniu i pogłębianiu się problemów społecznych.

Rozwiązywanie problemów społecznych jest działaniem trudnym i długofalowym, dlatego istotne jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej na poziomie lokalnym. Realizacja tego procesu została zawarta w „ Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą”.

Podstawowym przesłaniem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest stworzenie systemu, który pozwoliłby zapewnić bezpieczeństwo socjalno – bytowe mieszkańców miasta. Ma ona charakter ogólnych zarysów działań, natomiast jej uszczegółowienie nastąpi w fazie wdrażania. Dlatego uchwalany przez Radę Miasta program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, miejski program zapobiegania patologiom, program przeciwdziałania narkomanii, program współpracy z organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz program pracy Ośrodka Pomocy Społecznej musi być spójny ze strategią rozwiązywania problemów społecznych.

Ponadto strategia rozwiązywania problemów społecznych musi być zgodna w swych założeniach ze Strategią Polityki Społecznej Państwa.

Strategia Polityki Społecznej w swoich założeniach ideowych, wychodząc od istoty człowieka, jego potrzeb, w indywidualnym i społecznym kontekście, ma być dokumentem opisującym, wyjaśniającym i wartościującym ten fragment rzeczywistości, od którego zależy stworzenie perspektywy godnego życia jednostki, grup społecznych i społeczeństwa jako całości. W sensie praktycznym ma stanowić skuteczny instrument przejścia od fazy interpretacji zjawisk i procesów społecznych do fazy społecznej zmiany¹.

Zatem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kostrzyn nad Odrą powinna być dokumentem otwartym i poddawany okresowej weryfikacji oraz modyfikacji, zgodnie z zachodzącymi zmianami społeczno - ekonomicznymi.

¹ C. Mierzejewski, Sekretarz Stanu w MPS, List Otwarty w sprawie tworzenia Strategii Polityki Społecznej Państwa na lata 2007 – 2013.

II. Zespół powołany przez Burmistrza Miasta do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Dnia 23 listopada 2004 roku Zarządzeniem Nr 141/2004 Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą został powołany zespół opiniodawczo – doradczy do opracowania lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Skład zespołu:

1. Barbara Paprocka – Wojniłowicz – przewodnicząca zespołu, zastępca kierownika OPS.
2. Maria Masztalerz – kierownik Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą, przedstawiciel Rady Miasta.
3. Elżbieta Miszczuk – przedstawiciel Rady Miasta.
4. Zygmunt Romanowski – przedstawiciel Rady Miasta.
5. Bogusława Strojnowska – dyrektor domu Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą, przedstawiciel Rady Miasta.
6. Marzena Brenk – naczelnik Wydziału Oświaty, Kultury, Opieki i Sportu w Urzędzie Miasta Kostrzyn nad Odrą.
7. Grażyna Waskin - inspektor w Wydziale Oświaty, Kultury, Opieki i Sportu.
8. Bogumiła Rybińska – kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.
9. Agnieszka Burzyńska – zastępca kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.
10. Grażyna Szablowska – pedagog szkolny.
11. Jerzy Szablowski – pedagog szkolny.
12. Dariusz Polowczyk – kierownik rewiru dzielnicowych.
13. Jolanta Baś – kurator sądowy.

Udział w zespole osób reprezentujących instytucje, które zajmują się różnymi aspektami życia społecznego daje możliwość skorzystania z ich wiedzy i doświadczenia. Pozwala również na skonstruowanie pełnego obrazu problemów społecznych miasta Kostrzyn nad Odrą.

III. Charakterystyka Miasta Kostrzyn nad Odrą w zakresie występowania problemów społecznych.

Miasto Kostrzyn nad Odrą leży u ujścia Warty do Odry, w zachodniej części Kotliny Gorzowskiej, na granicy z Niemcami. Pod względem administracyjnym jest wydzielonym miastem województwa lubuskiego i należy do powiatu gorzowskiego ziemskiego. Od północy miasto graniczy z gminami Dębno i Boleszkowice, należącymi do powiatu myśliborskiego (województwo zachodniopomorskie), od wschodu z gminą Witnica (powiat gorzowski ziemski), od południa z gminami Słońsk (powiat sulęciński) i Górzycą (powiat słubicki), od zachodu poprzez Odrę graniczy z niemieckim powiatem Märkisch – Oderland leżącym w landzie Brandenburgia. Położenie geograficzne i dostępność komunikacyjna miasta stanowią jeden z jego największych atutów. Kostrzyn nad Odrą to miasto o powierzchni 46,17 km², liczące 17.772 mieszkańców (stan na 1 sierpnia 2005 roku). W ciągu kilku ostatnich lat zauważa się niewielki wzrost liczby mieszkańców.

Liczbę mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2002 – 2005 przedstawia tabela nr 1.

Rok	Liczba mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą.	Wzrost liczby mieszkańców w odniesieniu do roku poprzedniego.
2002	17 351	-----
2003	17 720	369
2004	17 746	26
2005 (stan na 1sierpnia)	17 772	26

Tabela Nr 1 – opracowano na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Ogólną charakterystykę mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą przedstawia tabela nr 2 (stan na 1 sierpnia 2005 roku).

Mieszkańcy miasta w wieku	Liczba Ogółem	% ogółu	w tym kobiety	%	w tym mężczyźni	%
przedprodukcyjnym	3 790	21,3	1 823	48,1	1 967	51,9
produkcyjnym	11 003	61,9	5 278	48	5 725	52
poprodukcyjnym	2 979	16,8	2 034	68,3	945	31,7
ogółem	17 772	100	9 135	51,4	8 637	48,6

Tabela Nr 2 – opracowano na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Należy zwrócić również uwagę na społeczność romską zamieszkującą Miasto Kostrzyn nad Odrą. Obecnie społeczność ta liczy 41 osób, w tym 14 dzieci. Ponadto na terenie miasta przebywa tymczasowo wiele osób z Bułgarii, Rumunii oraz Mołdawii. Trudna do ustalenia jest liczba tych osób ze względu na krótkie terminy ich przebywania w Polsce.

Na podstawie danych z Referatu Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miasta Kostrzyna nad Odrą wynika, że zachodzą niewielkie zmiany w zakresie liczby mieszkańców korzystających z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych. W 2003 roku z tej formy pomocy skorzystały 1 462 osoby, w 2004 – 1 339 osób, a w 2005 – 719 osób (stan na 31 lipca 2005 roku). Zatem w 2004 roku z tej formy pomocy skorzystało 7,5% ogółu mieszkańców.

Również na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą można ustalić, z jakich powodów najczęściej udzielana jest pomoc. Tabela Nr 3 zawiera dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie określenia obszarów udzielania pomocy mieszkańcom Kostrzyna nad Odrą.

Powód udzielenia pomocy.	Liczba rodzin w 2002 roku.	Liczba rodzin w 2003 roku.	Liczba rodzin w 2004 roku.
Bezrobocie	468	313	156
Długotrwała choroba	205	210	39
Niepełnosprawność	252	154	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa	66	46	22
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	234	317	386
Alkoholizm	6	11	19
Narkomania	2	2	4
Bezdomność	41	15	17
Trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	13	7	9
Świadczenia rodzinne	----	----	1 028
Ogółem	1 278	1 075	1 709

Tabela Nr 3 – opracowano na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.

W 2004 roku Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy większej liczbie świadczeniobiorców, ze względu na realizację nowego zadania nałożonego na gminę tj. wypłaty świadczeń rodzinnych.

Na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą można określić liczbę bezrobotnych (tabela nr4).

Rok	Liczba osób bezrobotnych.	% osób bezrobotnych do ogółu mieszkańców.
2002	1 273	7,3 %
2003	1 257	7,1 %
2004	1 217	6,9 %
2005 (stan na 31 lipca)	901	5,1 %

Tabela Nr 4 – opracowano na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą.

W 2005 roku została przeprowadzona przez Wydział Oświaty, Kultury, Opieki i Sportu Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą ankieta w zakresie występowania zjawisk patologicznych w szkołach.

Badaniami ankietowymi objęto 1 393 uczniów z kostrzyńskich szkół podstawowych, gimnazjów i Zespołu Szkół. Analizując wyniki badań należy zwrócić uwagę na problemy występujące w rodzinach ankietowanych.

Z badań wynika, iż 202 uczniów pochodzi z rodzin niepełnych, 391 uczniów o swoich problemach nie rozmawia z rodzicami, 68 uczniów podkreśla złe relacje występujące w domu, a 122 uczniów sygnalizuje zjawisko przemocy fizycznej w domu. Przemocy fizycznej doświadcza również 246 uczniów w szkole od kolegów.

Również na podstawie badań ankietowych wynika, iż 732 uczniów próbowało alkoholu przy okazji różnych imprez z rówieśnikami i w domu, w tym aż 415 osób upiło się. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że 42 uczniów wszystkich typów szkół, odpowiada w ankiecie, że bierze narkotyki a 236 osób pali systematycznie papierosy.

Zatem w świetle danych Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz Filii Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą kształtuje się obraz problemów społecznych występujących w Kostrzynie nad Odrą. Są to w szczególności problemy związane z ubóstwem, starością, niepełnosprawnością, bezrobociem, bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz uzależnienia.

W odniesieniu do zidentyfikowanych obszarów konieczne jest sformułowanie celów oraz działań zmierzających do ich osiągnięcia.

IV. Diagnoza i analiza problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą.

1. Ubóstwo.

Ubóstwo jest zjawiskiem społecznym polegającym na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.

Kwestia ubóstwa określana jest w kategoriach absolutnych lub względnych. Przy podejściu absolutnym jako kryterium ubóstwa przyjmuje się warunki materialne, nie zapewniające zaspokojenia minimalnych potrzeb człowieka². Natomiast przy pojęciu względnym ubóstwo utożsamia się z nadmiernymi różnicami w poziomie życia. Jeśli w społeczeństwie występują duże nierówności, to najgorzej sytuowani jego członkowie, nawet gdy mają środki pozwalające na więcej niż elementarne potrzeby, określają się ubogimi.

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej należy przyjąć, że ubóstwo odnosi się do sytuacji, w której osoby lub rodziny nie posiadają dochodu lub też ich dochody są niższe od kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej³. Dodatkowo należy uwzględnić złą sytuację majątkową osoby lub rodziny.

Liczba osób oczekujących pomocy z powodu ubóstwa stale wzrasta, dane w tym zakresie przedstawione są w tabeli nr 5.

Rodzaj zadania	Liczba rodzin w 2002 roku	Liczba rodzin w 2003 roku.	Liczba rodzin w 2004 roku.
Dożywianie	492	521	335
Usługi opiekuńcze	45	56	62
Zasiłki celowe	435	414	242
Świadczenia zdrowotne	----	1	3
Sprawianie pogrzebu	----	----	1
Zasiłki okresowe	----	----	305
Odpłatność za DPS	----	----	6
Zasiłek na bilet	----	----	36
Świadczenia rodzinne	----	----	1 028
Ogółem	972	992	2 018

Tabela Nr 5 – opracowano na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.

Analizując dane umieszczone w tabeli nr 3 należy zwrócić uwagę na fakt, iż świadczenia rodzinne przed rokiem 2004 były wypłacane przez wiele różnych podmiotów (ZUS, KRUS, zakłady pracy). W związku z przekazaniem tego zadania samorządom wzrosła liczba świadczeniobiorców w 2004 roku.

Bezrobocie jest przyczyną ubóstwa w wielu rodzinach, z tego też powodu zwracają się o pomoc do Ośrodka pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie są przedstawione w tabeli nr 6.

² Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004 – 2006 dla Polski, Warszawa 2004 r, str. 18.

³ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, art. 8.

Rok	Liczba osób bezrobotnych.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	% osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do ogółu bezrobotnych.
2002	1 273	468	36,8 %
2003	1 257	313	24,9 %
2004	1 217	156	12,8 %
2005 (stan na 31 lipca)	901	198	21,9 %

Tabela Nr 6 – opracowano na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą oraz Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dotychczasowa pomoc społeczna adresowana była przede wszystkim do osób zmarginalizowanych i w znacznym stopniu nie przyczyniała się do wychodzenia z kręgu ubóstwa i wykluczenia. Skrajne i trwałe ubóstwo grozi dziedziczeniem i wykluczeniem społecznym.

Obecnie trudna sytuacja materialna dotyczy nie tylko osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych, ale coraz częściej szukają wsparcia osoby i rodziny, które posiadają źródła dochodów z tytułu zatrudnienia. Jednak wysokość osiąganych dochodów jest niewystarczająca na pokrycie podstawowych potrzeb, ponieważ wynagrodzenia za pracę nie są proporcjonalne do rosnących kosztów utrzymania.

Zatem charakteryzując związek ubóstwa i sytuację na rynku pracy należy wskazać, iż bardzo małe szanse na zatrudnienie mają osoby bardzo słabo wykształcone oraz niski poziom zarobków w pewnych grupach zawodowych.

Dodatkowo problemy z wypłacalnością należnych wynagrodzeń przez pracodawców przyczyniają się do braku stabilności finansowej niektórych rodzin.

Również zdarzenia losowe takie jak choroba czy utrata pracy, w krótkim czasie prowadzą do znacznego pogorszenia warunków życia ⁴.

Życie na poziomie minimum egzystencji powoduje, że osoby nie są w stanie zaspokoić nawet podstawowych potrzeb, a ich integracja społeczna jest bardzo utrudniona. Ubóstwo dochodowe ściśle wiąże się z innymi trudnościami życiowymi takimi jak: otrzymanie i utrzymanie mieszkania, dostęp do opieki zdrowotnej, edukacji czy kultury. Wiąże się to z komercjalizacją wielu usług społecznych w Polsce. W takich warunkach należy zwrócić uwagę na szczególnie trudną sytuację dzieci i młodzieży, która nie ma możliwości samodzielnego przeciwstawienia się trudnej sytuacji oraz możliwości nabywania umiejętności społecznych zabezpieczających w przyszłości przed ubóstwem i wykluczeniem. Zatem należy zwrócić szczególną uwagę na poprawę sytuacji skrajnie ubogich dzieci i młodzieży.

W 2005 roku, na podstawie ustawy o systemie oświaty, rozpoczęła się realizacja wypłat stypendium szkolnego o charakterze socjalnym. Z tej formy pomocy skorzystało 217 uczniów kostrzyńskich szkół. Stypendia są przeznaczone na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Należy zwrócić uwagę na fakt, że stypendia mają trafić bezpośrednio na potrzeby ucznia, a nie są przeznaczone na bieżące potrzeby rodzin.

⁴ Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004 – 2006 dla Polski, Warszawa 2004 r, str. 19.

Również formą pomocy dla uczniów rozpoczynających naukę w szkole podstawowej, z rodzin ubogich, jest wyprawka szkolna. Przeznaczona jest ona na zakup podręczników dla uczniów klas pierwszych. Z tej formy pomocy skorzysta w 2005 roku 30 dzieci.

Duże znaczenie w tym zakresie ma także umieszczony w systemie świadczeń rodzinnych dodatek do zasiłku rodzinnego na rozpoczęcie roku szkolnego, który w roku 2005 został przyznany 900 uczniom.

Należy również podkreślić trudną sytuację osób starszych, a w szczególności tych pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż wysokość tego świadczenia jest niewystarczająca na zaspokojenie specyficznych potrzeb seniorów o złej kondycji zdrowotnej⁵. Z tego też powodu coraz więcej osób starszych ubiega się o umieszczenie w domach pomocy społecznej. Ubożenie rodzin oraz osób starszych powoduje, że z budżetu gminy pokrywane są koszty pobytu w domach pomocy społecznej. W 2004 roku opłacono pobyt w domach pomocy społecznej 6 osobom, a koszt pobytu wyniósł 22 831 zł. Natomiast w okresie od stycznia do czerwca 2005 roku wnioski o umieszczenie w DPS złożyło 15 osób, a z tego 11 osób otrzymało decyzje kierujące do DPS. W tym okresie koszt pobytu tych osób wyniósł 49 142 zł.

Ubóstwem zagrożone są również rodziny, w których występuje niepełnosprawność, gdyż świadczenia dla tych osób są zbyt niskie.

Kwestie dotyczące problemu ubóstwa dotyczą również społeczności romskiej zamieszkującej Miasto Kostrzyn nad Odrą. Problem tej społeczności jest bardzo złożony, ponieważ wiele osób dorosłych nie potrafi czytać i pisać, a w związku z tym trudno jest im znaleźć pracę lub dowiedzieć się jakie mają uprawnienia w zakresie uzyskania jakiegokolwiek pomocy.

Analizując występujące zjawisko ubóstwa należy zwrócić uwagę również na potrzebujących, którzy nie kwalifikują się do pomocy ze względów formalnych lub nie otrzymali pomocy ze względu na brak środków finansowych. Zatem nie można do końca ustalić ile osób ubogich zamieszkuje na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, iż wzrasta zapotrzebowanie na świadczenia i usługi pomocy społecznej, przede wszystkim ze względu na poszerzanie się obszarów ubóstwa. Pogorszenie się sytuacji życiowej coraz większej liczby rodzin oraz coraz większa świadomość społeczna na temat możliwości korzystania z różnych form pomocy powoduje, że coraz większa liczba świadczeniobiorców zwraca się o pomoc społeczną.

Istotne znaczenie będzie miała także współpraca instytucji, które bezpośrednio współpracują z rodzinami zagrożonymi ubóstwem. Powyższa współpraca powinna w szczególności obejmować przepływ informacji na temat występowania problemu ubóstwa i poradnictwa w zakresie możliwości uzyskania pomocy.

Sytuacja finansowa państwa oraz prognozy w tej kwestii na najbliższe lata pokazują, że źródła finansowania pomocy społecznej są i będą bardzo ograniczone. Zatem nie można liczyć, że rosnące potrzeby i oczekiwania zostaną zaspokojone przy zastosowaniu dotychczasowych metod działania.

⁵ Tamże, str. 18.

2. Bezrobocie.

Transformacja ustrojowa przyniosła zmiany społeczne i gospodarcze. Tym przemianom towarzyszył niekorzystny rozwój sytuacji na rynku pracy. Wówczas wystąpił gwałtowny wzrost liczby osób pozbawionych pracy i spowodował, że bezrobocie pojawiło się jako najpoważniejszy problem społeczny.

Analizę problemu bezrobocia należy rozpocząć od zdefiniowania osoby bezrobotnej. Bezrobotnym nazywana jest osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, ale zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej⁶.

Brak pracy w największym stopniu przyczynia się do ubożenia społeczeństwa. Dlatego często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. Brak pracy, utrata zasiłku dla bezrobotnych uniemożliwiają zarabkowanie, a dodatkowo pozostawanie w bezrobociu przez kilka lat zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie⁷.

Ponadto taka sytuacja może prowadzić do powstawania patologii społecznych oraz rozpadu rodziny. U osób pozostających bez pracy mogą wystąpić stany frustracji, zniechęcenia, apatii, czy utraty wiary we własne siły i poprawę sytuacji.

W 2002 roku odnotowano najwyższą liczbę bezrobotnych zamieszkałych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą i zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, tj. 1 273 osoby. Od tego roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie maleje i w roku 2005 wyniosła 778 osób (stan na 30.09.2005 r.).

Dokonując analizy problemu bezrobocia w Kostrzynie nad Odrą należy zwrócić uwagę na jego strukturę ze względu na wiek osób bezrobotnych, wykształcenie i staż pracy osób bezrobotnych.

Liczba bezrobotnych ze względu na wiek (wg stanu w roku 2004) przedstawiona jest w tabeli nr 7.

Przedziały wiekowe osób bezrobotnych (w latach)	Liczba osób bezrobotnych w danym przedziale wiekowym.
15 – 17	0
18 – 24	295
25 – 34	319
35 – 44	267
45 – 54	300
55 – 59	32
60 – 64	4
Ogółem	1 217

Tabela Nr 7 – opracowano na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą.

⁶ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

⁷ Strategia Polityki Społecznej 2007 – 2013, projekt, Ministerstwo Polityki Społecznej, Warszawa 2005, str. 7.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż najwięcej osób pozostających bez pracy jest w wieku od 18 do 54 roku życia, stanowią oni 97 % ogółu bezrobotnych w roku 2004. Pozostałe 3% osób bezrobotnych to ludzie w wieku od 55 do 64 lat. Ich sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza, ponieważ zatrudnienie na umowę o pracę wiąże się z wypłatą odprawy emerytalnej.

Liczba bezrobotnych ze względu na wykształcenie (wg stanu w roku 2004) przedstawiona jest w tabeli nr 8.

Wykształcenie osób bezrobotnych.	Liczba osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie.
Wyższe.	37
Policealne i średnie zawodowe.	269
Średnie ogólnokształcące.	74
Zasadnicze zawodowe.	416
Co najwyżej gimnazjalne.	421
Ogółem	1 217

Tabela Nr 8 – opracowano na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą.

Dokonując analizy powyższych danych należy stwierdzić, iż największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i podstawowym. Jest to grupa 837 osób i stanowi 68,8 % ogółu bezrobotnych w 2004 roku. Dużą grupę osób bezrobotnych, bo aż 22 % stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym.

Liczba bezrobotnych ze względu na staż pracy (wg stanu w roku 2004) przedstawiona jest w tabeli nr 9.

Staż pracy osób bezrobotnych (w latach).	Liczba osób bezrobotnych ze względu na staż pracy.
bez stażu	230
do 1 roku	124
1 – 5	227
5 – 10	200
10 – 20	244
20 – 30	178
30 i więcej	14
Ogółem	1 217

Tabela Nr 9 – opracowano na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą.

Osoby bezrobotne, które nie posiadają stażu pracy stanowią 18,9 % ogółu bezrobotnych, natomiast osoby z dużym stażem pracy tj. 30 lat i więcej stanowią 1,2 %. Pozostałe grupy osób bezrobotnych ze względu na staż pracy stanowią odpowiednio: 10,2 % osoby ze stażem do 1 roku, 18,7 % osoby ze stażem 1 – 5 lat, 16,5 % osoby ze stażem 5 – 10 lat, 20 % osoby ze stażem 10 – 20 lat, 14,5 % osoby ze stażem 20 – 30 lat.

Ponadto dokonując analizy bezrobocia należy również rozważyć jego strukturę ze względu na czas pozostawania bez pracy (tabela nr 10).

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach.	Liczba bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy.
do 1 miesiąca	93
1 – 3	171
3 – 6	202
6 – 12	253
12 – 24	241
powyżej 24	257
ogółem	1 217

Tabela Nr 10 – opracowano na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą.

Dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Wśród osób bezrobotnych w 2004 roku były 672 kobiety, tj. 55,2 % ogółu bezrobotnych. Natomiast w 2005 roku (stan na 31 lipca 2005 r.) wśród 901 osób bezrobotnych, aż 555 stanowią kobiety tj. 61,6 % ogółu.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż niektórzy bezrobotni to osoby, które rejestrują się w urzędzie pracy w celu uzyskania uprawnień socjalnych.

Jednak wśród mieszkańców istnieje trudna do zdiagnozowania grupa, która nie jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy oraz grupa ludzi, którzy podejmują pracę nielegalnie tj. na tzw. „ czarnym rynku”.

Podstawową instytucją, która udziela pomocy osobom bezrobotnym jest Powiatowy Urząd Pracy. Osoby bezrobotne korzystają z pomocy społecznej w przypadku, gdy nie mają prawa do pobierania zasiłku z PUP.

Wśród 901 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP na dzień 31 lipca 2005 roku, tylko 143 osoby mają prawo do zasiłku, tj. 15,9 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Zatem aż 84,1 % ludzi bezrobotnych pozostaje bez prawa do zasiłku. Ponadto w tej grupie społecznej, tj. bezrobotnych, aż 446 osób jest długotrwale bezrobotnych, stanowi to 49,5 % ogółu bezrobotnych.

Jednak analizując kwestie dotyczące bezrobocia nie można pominąć również czynnika związanego z obciążeniem demograficznym.

Liczbę urodzeń w latach 1986 – 1991 przedstawia tabela nr 11.

Rok urodzenia.	Liczba osób w danym roczniku.
1986	297
1987	277
1988	286
1989	259
1990	278
1991	258

Tabela Nr 11 – opracowano na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

W latach, które zostały zawarte w tabeli w Kostrzynie nad Odrą notuje się najwięcej urodzeń, czyli tzw. wyż demograficzny. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż młodzież z powyższych roczników w najbliższych latach będzie wchodzić na rynek pracy.

Obecna sytuacja na rynku pracy w Polsce wymaga kontynuacji zdecydowanych, strukturalnych reform oraz przemyślanych i stabilnych działań w zakresie edukacji, aktywnych polityk rynku pracy i zabezpieczenia społecznego. Wszystkie podejmowane kroki muszą być ze sobą spójne i konsekwentnie realizować zadania ujęte strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia⁸.

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Uwarunkowania historyczne i kulturowe decydują o tym, że w Polsce rodzina uznawana jest za główną instytucję i wartość życia społecznego⁹.

Obecnie jednak obserwuje się wyraźny wzrost problemów nie tylko ekonomicznych, ale także tych związanych z wypełnianiem zadań rodziny w sferze opiekuńczej, wychowawczej i emocjonalnej.

Podobnie, jak w przypadku większości problemów społecznych w Polsce, zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych obecny kształt i rozmiar przybrało pod wpływem czynników związanych z zapoczątkowanymi w końcu lat osiemdziesiątych przeobrażeniami ustrojowymi i gospodarczymi. Zagadnienie to ściśle wiąże się z funkcjonowaniem rodziny, rozumianej jako związek rodziców (rodzica) i dzieci¹⁰ oraz z kwestią czynników wpływających na prawidłowe wypełnianie przez rodzinę tradycyjnie przypisanych funkcji: wychowawczej i opiekuńczej. Należy również podkreślić, że na kondycję rodziny i trudności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych decydujący wpływ ma rozwój innych problemów z obszaru życia społecznego. Wśród tych czynników najczęściej wymienia się bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, narkomanię, styl życia i nieporadność życiową, często wynikającą z młodego wieku rodziców, bądź ich upośledzenia umysłowego oraz zdarzenia losowe takie jak: nagła choroba, kalectwo, czy śmierć jednego z członków rodziny. Konsekwencją działania tych czynników są: przemoc domowa,

⁸ Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2005 rok, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004r, str. 5.

⁹ Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, Warszawa 2004, str. 28.

¹⁰ Tyszka Z. „Socjologia rodziny” PWN, Warszawa 1986 r.

zaniedbanie wychowawcze i edukacyjne dzieci (wzrost przestępczości i uzależnień wśród nieletnich), brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego na poziomie zapewniającym godną egzystencję, a w konsekwencji ubóstwo.

Jak wynika z danych Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 1999 – 2004 ilość rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej wzrosła niemal pięciokrotnie: z 77 rodzin w 1999 roku do 386 - w roku 2004 (tabela nr 3). Ten dramatyczny wzrost wskazuje na kryzys instytucji rodziny na terenie naszego miasta. Również z tych samych danych wynika, iż ilość osób korzystających z pomocy z powodu wymienionych powyżej czynników (ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, alkoholizm) nie miała, aż tak znacznego wzrostu. Zatem przyczyn występującej patologii należy więc upatrywać obok powyższych czynników, także w nieumiejętności dostosowania się rodziny do realiów konkurencji rynkowej i rozwoju kultury konsumpcyjnej. Mimo relatywnie niskiego bezrobocia na terenie Kostrzyna nad Odrą (w porównaniu do danych wojewódzkich) paradoksalnie, to właśnie posiadanie pracy staje się problemem. Wiele rodzin mimo zatrudnienia obojga rodziców osiąga najniższe zarobki. Niskie dochody takich rodzin, żyjących na granicy minimum socjalnego, nie określanego jednak jeszcze jako ubóstwo, nie dają możliwości wykorzystania ofert rynku kulturalnego i edukacyjnego. Natomiast poziom wykształcenia, wiedzy oraz niedostatek czasu nie pozwalają na zrekomensowanie tego braku przez samych rodziców w drodze przekazywania wiedzy, tradycji, wartości i etyki. Trudności materialne w zderzeniu z bogatą ofertą rynku budzą frustrację i są powodem narastania konfliktów oraz przestępczości i uzależnień wśród młodocianych. Obrazują to dane z ankiety przeprowadzonej przez Wydział Opieki, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Kostrzyna nad Odrą (tabela nr 16 i tabela nr 17). Ciężka sytuacja ekonomiczna sprawia, że przekazywany młodemu pokoleniu system wartości oraz norm postępowania jest naznaczony piętnem niższości. Powoduje, że inwestowanie w rozwój i edukację jest niemożliwe, co sprzyja dalszej utracie i tak niskiego statusu społecznego i utrwala ten stan rzeczy. Zmniejszenie tego zjawiska mają wspierać wprowadzone od maja 2004 r. zasady polityki rodzinnej państwa. Nowa ustawa o świadczeniach rodzinnych ma za zadanie przede wszystkim wspieranie w funkcji wychowawczej rodzin ¹¹ nie kwalifikujących się do pomocy społecznej, ale żyjących na niebezpiecznej granicy, której przekroczenie mogłoby skutkować zachwianiem ich sytuacji życiowej i materialnej.

Skalę występowania tego zjawiska obrazują dane Ośrodka Pomocy Społecznej: w roku 2004 z tej formy wsparcia skorzystało 1028 rodzin, w tym 1700 dzieci. Liczba ta systematycznie wzrasta wraz ze stopniowym przejmowaniem przez OPS realizacji świadczeń od innych podmiotów (np. ZUS i inne zakłady pracy). Szacunkowo do końca roku 2006 (koniec przejmowania świadczeniobiorców) liczba ta wzrośnie do co najmniej 2 500 rodzin.

Na problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych szczególnie narażone są rodziny niepełne, czyli takie w których dziecko jest wychowywane przez jednego rodzica oraz wielodzietne (posiadające troje i więcej dzieci). Wśród 1 028 rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w okresie od 1 maja 2004 r. do końca grudnia 2004 r. było 117 rodzin wielodzietnych i 560 niepełnych¹² . W sumie stanowią one 66% ogółu rodzin. Tak więc adresatem rozwiązań polityki społecznej miasta mających na celu eliminację, a szczególnie zapobieganie występowania zjawiska bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, muszą być nie tylko tradycyjni klienci pomocy społecznej, ale również ogromna grupa rodzin dotąd nie diagnozowana. Brak diagnozy występuje ze względu na brak kompleksowych rozwiązań oraz rozproszenie podmiotów realizujących zadania wspierania rodzin.

¹¹ Krajowy Plan Działania na rzecz integracji społecznej na lata 2004 – 2006 dla Polski, MPS, Warszawa 2004

¹² źródło: dane działu świadczeń rodzinnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą

Główne zadania w tym obszarze muszą skupić się na zapewnieniu rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania, pomimo istnienia niesprzyjających warunków ekonomicznych lub społecznych. Z wielkości grupy adresatów oraz ilości czynników mających wpływ na diagnozowane zjawisko wynika, iż oprócz indywidualnej pracy socjalnej z rodzinami już dotkniętymi dysfunkcjami, potrzebne są w tej dziedzinie rozwiązania kompleksowe obejmujące współpracę szkół, przedszkoli i Policji oraz rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej i edukacyjnej dla dzieci.

Przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi ogniwami systemu współpracy da szansę sprawnego zdiagnozowania sytuacji kryzysowej rodziny, rozeznania źródeł problemu, szybkiego podjęcia kroków interwencyjnych i ostatecznie udzielenie wsparcia w odpowiedniej formie.

Dotychczasowa polityka państwa opiekuńczego przyczyniając się do wykształcenia postaw roszczeniowych spowodowała także zerwanie więzi nie tylko na poziomie całego społeczeństwa czy poszczególnych grup społecznych, ale i jednostki. Na gruncie rodziny zjawisko to przyjęło formę braku odpowiedzialności za jej członków i przerzucenia obowiązku troski i opieki na podmioty zewnętrzne (administracja samorządowa i rządowa). W celu eliminacji tych tendencji ważnym działaniem strategicznym gminy powinno być także tworzenie warunków kształtowania więzi rodzinnych, poczucia obowiązku i propagowania prawidłowego wizerunku rodziny.

Z przedstawionego obrazu rodzin oraz ich struktury wyłania się także konieczność wyrównywania szans edukacyjnych oraz stworzenia systemu wsparcia i poradnictwa rodzinnego i prawnego szczególnie dla rodziców samotnych lub nieporadnych życiowo ze względu na młody wiek lub niepełnosprawność. Duże znaczenie w tym zakresie mieć będą również już istniejące i mające powstać programy przeciwdziałania uzależnieniom oraz z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Także realizacja wytyczonych w strategii celów określonych w innych obszarach może wpływać na osiągnięcie celów postawionych w zakresie eliminowania i zapobiegania bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

4. Ludzie starsi, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Starzenie się człowieka to naturalny proces zmniejszania się biologicznej aktywności organizmu wraz z wiekiem. Istotą starzenia się jest zmniejszanie zdolności samoodnawiania się tkanek i zdolności adaptacyjnych organizmu. Tempo starzenia się jest bardzo zróżnicowane w zależności od czynników indywidualnych i geograficznych. Osoby starsze występują w każdym społeczeństwie. Stanowią one zróżnicowaną populację pod względem cech społecznych, kulturalnych, warunków bytowych i kondycji zdrowotnej¹³. Zazwyczaj ludzie starzeją się typowo, czyli niepomyślnie (patologicznie) z wieloma towarzyszącymi chorobami przewlekłymi o tzw. „odroczonej” śmiertelności takimi jak: przewlekła niewydolność krążenia, schorzenia neurodegeneracyjne, osteoporoza powikłana złamaniami, dysfunkcje narządów zmysłu ograniczające zdolność samodzielnego wykonywania codziennych czynności. Ta niepełnosprawność uzależnia starego człowieka od opiekunów, bliskich lub obcych, mnożeniu kosztów leczenia, pielęgnacji i opieki. Często na tym tle powstają w rodzinach napięcia emocjonalne, nadużycia (przemoc, agresja) i konflikty. Senior w swej rodzinie jest osamotniony i śmieszny. Bywa też samotny, gdyż mieszka sam – owdowiały lub opuszczony¹⁴. Koszty tej samotności są jednakże ogromne i narastają z postępującym pogarszaniem się jakości życia¹⁵.

¹³ J. Auleytner, K. Głębicka, Polskie kwestie socjalne na przełomie wieków, Warszawa 2001 r., str. 251.

¹⁴ J. Twardowska – Rajewska, Przeciw samotności, Poznań 2005 r., str. 7 – 8.

¹⁵ Tamże, str. 9.

Według badań GUS w Polsce po 2000 roku systematycznie pogarsza się sytuacja materialna seniorów – emerytów. Przeciętne miesięczne wydatki na ochronę zdrowia wynoszą 55,30 zł wobec 22,63 zł przeciętnie dla ogółu ludności, a wydatki na czynsz i utrzymanie mieszkania odpowiednio 152,94 zł i 107,21 zł¹⁶.

Z danych demograficznych w mieście Kostrzyn nad Odrą wynika, iż proces starzenia się społeczeństwa ma tendencję wzrostową. Na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta (stan na 1 sierpnia 2005 roku) wynika, iż w wieku poprodukcyjnym jest 2 979 osób. Stanowią oni 16,8% ogółu mieszkańców.

Powyższe dane stanowią wyzwanie dla instytucji pomocowych, organizacji pozarządowych, innych instytucji (służby zdrowia, prywatnych przedsiębiorców, świata biznesu), lokalnych polityków, osób zajmujących się zawodowo osobami starszymi, niepełnosprawnymi i przewlekle chorymi.

Z opracowań i analiz wynika, iż wzrasta zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w środowisku i usługi w postaci dowożenia posiłków do domu.

Rok	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
2002	25
2003	26
2004	62
2005 (stan na 31 sierpnia)	60

Tabela Nr 12 – opracowano na podstawie danych z OPS Kostrzyn nad Odrą.

W ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu „Wrzos”. Celem Domu Dziennego Pobytu jest przeciwdziałanie samotności osób starszych, utrzymywanie kontaktów w środowisku zamieszkania i przeciwdziałanie instytucjonalizacji pomocy oraz zaspokajanie potrzeb rekreacyjno – kulturalnych, oferowanie wyżywienia i uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Dom Dziennego Pobytu „Wrzos” działa od 2004 roku, w zajęciach uczestniczy średnio dziennie 13 osób.

Jednakże osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej¹⁷.

Ponadto osoba wymagająca wzmożonej opieki medycznej kierowana jest przez starostę do zakładu opiekuńczo – leczniczego lub placówki pielęgnacyjno – opiekuńczej¹⁸.

Miasto Kostrzyn nad Odrą partycypuje w znacznej części w kosztach pobytu w domach pomocy społecznej osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i starszych.

Domy Pomocy Społecznej są najdroższą i ostateczną formą udzielanej pomocy społecznej. Dlatego też niezbędnym jest utrzymanie osób wymagających pomocy jak najdłużej w ich środowisku, zapewnienie i rozwijanie usług opiekuńczych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, psychologicznych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Od 1998 roku w Kostrzynie nad Odrą funkcjonuje DPS „Dom Seniora”, w którym znajduje się 58 miejsc pobytu stałego lub okresowego dla kostrzyńskich seniorów. Dom oferuje usługi opiekuńczo – terapeutyczne oraz bytowe na poziomie obowiązujących standardów. Misją domu jest – być jak najbliższe człowiekowi.

¹⁶ Polityka społeczna, Nr 8, Warszawa 2002 r., IPiPS.

¹⁷ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, art. 54 ust. 1

¹⁸ Tamże, art.. 54 ust. 3.

Wraz z rozwojem cywilizacji zwiększeniu uległa liczba ludzi, którzy nie są w pełni sprawni i nie potrafią samodzielnie rozwiązywać swoich problemów życiowych. Według przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osobą niepełnosprawną nazywane są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza, bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych.

Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała lub choroby, często towarzyszą liczne bariery ekonomiczne – architektoniczne i środowiskowe. Osoba niepełnosprawna może spotkać się z brakiem tolerancji w swojej społeczności lub ma ograniczony dostęp do wielu dziedzin życia społecznego.

W obliczu takiej sytuacji osoba niepełnosprawna najczęściej izoluje się od życia społecznego. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, iż zmiana przepisów ustawy o pomocy społecznej spowodowała zmniejszenie liczby osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń przysługujących osobom ze względu na niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę (Tabela Nr 3).

Wzrasta liczba dzieci niepełnosprawnych w kostrzyńskich szkołach, świadczy o tym wzrastająca liczba godzin nauczania indywidualnego orzeczonego w związku z niepełnosprawnością dzieci i młodzieży.

Rok szkolny	Liczba dzieci z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.
2003/2004	35
2004/2005	41
2005/2006	43

Tabela Nr 13 – opracowano na podstawie danych z Wydziału Oświaty, Kultury, Opieki i Sportu Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Problemy osób niepełnosprawnych, starszych i chorych są bardzo złożone, dlatego działania w tym zakresie muszą być wielokierunkowe.

5. Wykluczenie społeczne, w tym uzależnienia i bezdomność.

Do grupy osób szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne należą osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz osoby zwalniane z zakładów karnych.

Alkoholizm, narkomania oraz bezdomność uważane są za uboczne skutki procesów industrializacji, urbanizacji oraz transformacji systemowej. Zjawisko alkoholizmu, według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nasiliło się w okresie transformacji.

Wówczas nastąpił również znaczny wzrost hospitalizacji i porad ambulatoryjnych z powodu zaburzeń psychicznych, w tym z powodu alkoholizmu i innych uzależnień¹⁹. Zwiększyło się także zjawisko eksperymentowania z narkotykami i ich okazjonalnego używania. W szczególności rośnie odsetek uczniów sięgających po narkotyki twarde – w tym zakresie Polska lokuje się na średnim poziomie europejskim²⁰.

¹⁹ Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004 – 2006 dla Polski, Ministerstwo Polityki Społecznej, Warszawa 2004, str.23.

²⁰ Tamże, str. 23.

Natomiast bezdomność jest najbardziej ekstremalną formą wykluczenia społecznego i najczęściej współwystępuje z takimi zjawiskami jak choroby psychiczne, niepełnosprawność, brak pracy i przestępczość²¹.

Nadużywanie alkoholu jest jednym z głównych problemów społecznych, który dotyka osobę uzależnioną wraz z całą rodziną. Często członkowie rodziny osoby uzależnionej od alkoholu popadają we współuzależnienie. Trudna do ustalenia jest liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, dlatego iż często rodziny ukrywają ten problem i nie zwracają się do nikogo o pomoc.

Dane na temat pomocy, udzielanej przez OPS osobom uzależnionym w mieście Kostrzyn nad Odrą są przedstawione w tabeli nr 12.

Powód udzielania pomocy.	Liczba osób w 2002 roku.	Liczba osób w 2003 roku.	Liczba osób w 2004 roku.
Alkoholizm	6	11	19
Narkomania	2	2	4
Bezdomność	41	15	17
Ogółem	49	28	40

Tabela Nr 14 – opracowano na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.

W Kostrzynie nad Odrą znajduje się również Noclegownia dla osób bezdomnych, funkcjonująca w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej. Pomoc przeznaczona jest dla osób bezdomnych, które posiadają ostatnie zameldowanie w Kostrzynie nad Odrą. Od 2000 roku noclegownia ta udzieliła pomocy 50 osobom, w tym w roku 2000 - 6 osobom, w roku 2001 - 9, w roku 2002 - 7, w roku 2003 - 10, w 2004 - 8, w 2005 – 10.

Osoby przebywające w Noclegowni są to osoby bezrobotne, korzystające z różnych form pomocy społecznej. Jednak na terenie miasta przebywają również osoby bezdomne, które korzystają z noclegowni tylko w okresie zimowym.

Również na podstawie danych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można częściowo ustalić liczbę osób uzależnionych od alkoholu.

Rok	Liczba wniosków złożonych w sprawie skierowania na przymusowe lub dobrowolne leczenie osoby uzależnionej.
2002	21
2003	48
2004	35
2005 (stan na 31.07.2005r.)	14

Tabela Nr 15 – opracowano na podstawie danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na podstawie ankiety przeprowadzonej w 2005 roku przez Wydział Oświaty, Kultury, Opieki i Sportu można stwierdzić, iż wielu młodych ludzi w różnych okolicznościach próbowało alkoholu, narkotyków, czy paliło papierosy.

²¹ Tamże, str. 24.

Szkoła	Liczba ankietowanych w szkołach.	Liczba uczniów, którzy próbowali pić alkohol.	Liczba uczniów, którzy próbowali brać narkotyki.	Liczba uczniów, którzy palą papierosy.
Szkoły Podstawowe	412	144	8	24
Gimnazja	597	301	58	92
Szkoła Ponadgimnazjalna	384	287	56	120
Ogółem	1 393	732	122	236

Tabela Nr 16 – opracowano na podstawie danych ankietowych przeprowadzonych przez Wydział Oświaty, Kultury, Opieki i Sportu Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, iż 52,5% uczniów próbowało alkoholu, 8,8% próbowało narkotyków i 16,9% pali papierosy.

W odniesieniu do zdiagnozowanych obszarów zagrożeń konieczne jest podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych, promujących zdrowy styl życia.

Również z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż wiele wykroczeń i czynów karalnych popełnionych zostało przez nieletnich pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

Lp	Określenie czynu popełnionego przez osobę nieletnią	Liczba nieletnich sprawców.				
		2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.
1.	Bójki, pobicia lub uszkodzenie ciała.	6	1	4	4	0
2.	Kradzieże.	31	40	33	25	26
3.	Rozboje i wymuszenia.	4	2	0	1	1
4.	Narkotyki.	19	16	2	1	1
5.	Ogółem	60	59	39	31	28

Tabela Nr 17 – opracowano na podstawie danych z Komisariatu Policji w Kostrzynie nad Odrą.

Z przedstawionych danych w obszarze wykluczenia społecznego wynika, iż problemem jest dokładne ustalenie liczby osób, których ten problem dotyczy. Przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami daje szansę w zakresie sprawnego zdiagnozowania sytuacji oraz udzielenia wsparcia w odpowiedniej formie.

Z przedstawionych danych wynika konieczność stworzenia systemu wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i bezdomnych.

Natomiast z danych dotyczących dzieci i młodzieży wynika, iż należy podjąć szeroką akcję profilaktyczną, aby eliminować i zapobiegać powstawaniu uzależnień u ludzi młodych.

V. Metoda szans i zagrożeń SWOT.

Materiał informacyjny obejmujący charakterystykę Miasta Kostrzyn nad Odrą w zakresie występowania problemów społecznych oraz ich diagnozę i analizę pozwala na opracowanie katalogu czynników obejmujących szanse i zagrożenia lokalnej polityki społecznej.

Mocne strony.	Słabe strony.
1. Potencjał demograficzny - wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. 2. K – S SSE oraz powstawanie nowych miejsc pracy. 3. Istniejąca strategia rozwoju miasta oraz plan rozwoju lokalnego. 4. Przejście graniczne jako źródło aktywności gospodarczej i turystycznej miasta. 5. Rozwój budownictwa mieszkaniowego – TBS. 6. Dobrze rozwinięta infrastruktura instytucji wspierających bezpieczeństwo socjalne mieszkańców. 7. Oferta edukacyjna, kulturalna i sportowa dla dzieci i młodzieży na wszystkich etapach kształcenia. 8. Współpraca organizacji, środowisk oraz instytucji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. 9. Park Narodowy „Ujście Warty”. 10. Aktywność samorządu w kreowaniu warunków sprzyjających inwestowaniu i tworzeniu nowych miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (w tym istniejący już system ulg podatkowych). 11. Znaczna liczba dużych firm z zagranicznym kapitałem o zasięgu międzynarodowym.	1. Wzrastająca liczba ludzi ubogich. 2. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych. 3. Wyuczona bezradność i roszczeniowość osób korzystających z pomocy społecznej. 4. Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych oraz brak mieszkań chronionych. 5. Zlecanie gminom do realizacji nowych zadań, bez pokrycia finansowego ze środków z Budżetu Państwa. 6. Niewystarczająca baza hotelowa. 7. Niewystarczające środki finansowe i rzeczowe na realizację zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych. 8. Przejście graniczne jako czynnik powodujący patologie społeczne. 9. Niewystarczający prestiż dla zawodu pracownika socjalnego.

Szanse	Zagrożenia
1. Możliwość pozyskiwania środków na potrzeby społeczne z funduszy europejskich. 2. Sprawnie działający samorząd, instytucje i organizacje pozarządowe. 3. Stworzenie systemu wsparcia pozwalającego na podjęcie kompleksowych działań. 4. Wzrost zatrudnienia i zmniejszenie bezrobocia. 5. Stworzenie wizerunku gminy przyjaznej inwestorom o dużym potencjale ekonomicznym i gospodarczym. 7. Stworzenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dla obecnych oraz przyszłych mieszkańców Miasta. 8. Równowaga pomiędzy rozwojem przemysłu a ochroną środowiska naturalnego.	1. Zlecanie jednostkom samorządu terytorialnego kolejnych zadań bez przekazywania proporcjonalnej wielkości środków budżetowych. 2. Niestabilne przepisy prawa, w tym szczególnie z zakresu rozdziału środków z Budżetu Państwa. 3. Brak środków na mieszkania chronione i socjalne. 4. Wzrastająca liczba rodzin potrzebujących wsparcia w wypełnianiu swoich funkcji. 5. Wyższe koszty utrzymania ze względu na granicę.

VI. Misja, cele i zadania strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Misja:

„ Polityka społeczna Miasta Kostrzyn nad Odrą powinna zapewnić mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa socjalnego, dobrą opiekę nad rodziną, osobami starszymi, samotnymi oraz niepełnosprawnymi, wspomagać najslabszych, służyć rozwiązywaniu problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz umożliwiać pełne uczestnictwo w życiu społecznym”.

Cele i działania strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Do każdego zdiagnozowanego obszaru problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą określono cel ogólny strategii oraz cele szczegółowe. W każdym celu szczegółowym zawarto działania, które mają służyć osiągnięciu zamierzonego celu oraz realizatorów.

1. Ubóstwo.

Cel ogólny:

Redukowanie zjawiska ubóstwa i bezpieczeństwo socjalne.

Cel strategiczny 1:

Tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy.
1.	Poszerzanie oferty edukacyjnej w formie zajęć pozalekcyjnych.	Praca ciągła.	Rada Miasta Kostrzyn nad Odrą, szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, KCK, MOSiR, OPS, organizacje pozarządowe.
2.	Stworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych rodzin ubogich i patologicznych oraz społeczności romskiej.	2006 rok	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, KCK, OPS, organizacje pozarządowe.
3.	Upowszechnianie form pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, OPS.
4.	Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, OPS, Organizacje pozarządowe.
5.	Kształcenie i doskonalenie zawodowe dorosłych.	Praca ciągła.	OPS, PUP, ZDZ, Szkoły.

Cel strategiczny 2:**Łagodzenie skutków ubóstwa.**

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy.
1.	Udzielanie pomocy doraźnej w formie pieniężnej i rzeczowej.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.
2.	Tworzenie systemu oparcia socjalnego, prawnego i psychologicznego.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Ośrodek Pomocy Społecznej.
3.	Realizacja programów zatrudnieniowych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej.
4.	Aktywizacja rynku mieszkaniowego poprzez tworzenie mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, TBS, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cel strategiczny 3:**Zapobieganie powstawaniu ubóstwa.**

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy.
1.	Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez tworzenie dogodnych warunków podatkowych oraz infrastruktury dla inwestorów.	Kontynuacja od 2005 roku.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta.
2.	Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, K – S SSE.

2. Bezrobocie.**Cel ogólny: Przeciwdziałanie bezrobociu.****Cel strategiczny 1:****Przygotowanie ludzi młodych do wejścia na rynek pracy.**

Lp.	Działania.	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy.
1.	Dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.	Praca ciągła.	Zespół Szkół, ZDZ, Uniwersytet Szczeciński.
2.	Uściślenie współpracy z pracodawcami w zakresie lepszego przygotowania absolwentów szkół zawodowych do wejścia na rynek pracy.	Praca ciągła.	PUP, ZDZ, Zespół Szkół.
3.	Stworzenie lokalnego systemu informacji i poradnictwa zawodowego.	2006 rok	PUP, Klub Pracy, OPS.
4.	Wdrażanie programów zatrudnieniowych kierowanych do absolwentów (staże absolwenckie, program rządowy „ Pierwsza praca”, szkolenia, refundacje z tytułu zatrudnienia absolwentów).	Praca ciągła.	PUP, Pracodawcy zatrudniający absolwentów.

Cel strategiczny 2:**Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn.**

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy.
1.	Rozwijanie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz szkoleń w zakresie umiejętności poszukiwania pracy.	Praca ciągła.	PUP, Klub Pracy, OPS.
2.	Wdrożenie programów zatrudnieniowych.	2006 rok.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, PUP, OPS.
3.	Stworzenie i wdrożenie programu pomocy rodzinom dotkniętym bezrobociem, kształtującym przede wszystkim prawidłowe funkcje rodziny.	2006 rok.	Rada Miasta, OPS.
4.	Stworzenie warunków dla wspierania pracodawców oferujących pracę dla mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą.	2006 rok.	Rada Miasta.

Cel strategiczny 3:**Aktywizacja zawodowa i edukacyjna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy.
1.	Wdrażanie działań aktywizujących bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej (rozwój kontraktów socjalnych).	Praca ciągła.	Ośrodek Pomocy Społecznej.
2.	Dostęp do kształcenia ustawicznego.	Praca ciągła.	PUP, ZDZ, Klub Pracy, OPS (Klub Integracji Społecznej), Pracodawcy.
3.	Wdrożenie robót publicznych, jako instrumentu OPS w realizacji zatrudnienia socjalnego.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, PUP.
4.	Wspieranie samozatrudnienia oraz drobnej i średniej przedsiębiorczości.	2006 rok.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, PUP, OPS.

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Cel ogólny:

Zapewnienie warunków do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju rodziny.

Cel strategiczny 1:

Wsparcie rodzin w wychowywaniu i edukacji dzieci i młodzieży.

L.p.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Rozwój infrastruktury zapewniającej zaspokojenie potrzeb kulturalnych i sportowych dzieci i młodzieży.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, KCK, MOSiR, organizacje pozarządowe.
2.	Stworzenie systemu alternatywnych instrumentów edukacji pozalekcyjnej, uzupełniających tradycyjny system szkolny oraz przedszkolny, zapewniających twórcze spędzanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Praca ciągła.	1. Rada Miasta 2. szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne , przedszkola miejskie, KCK, MOSiR, organizacje pozarządowe
3.	Podejmowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych skierowanych na organizację opieki nad dzieckiem. Rozwój usług opiekuńczych w alternatywnych formach oraz usług i programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, KCK, MOSiR, OPS, organizacje pozarządowe

Cel strategiczny 2:
Poprawa bezpieczeństwa ekonomicznego rodziny.

L.p.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Tworzenie warunków dalszego rozwoju systemu mieszkań socjalnych, komunalnych oraz budownictwa TBS, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i możliwości rodzin posiadających dzieci.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta.
2.	Stwarzanie szans na aktywność zawodową osób samotnie wychowujących dzieci oraz rodziców długotrwale bezrobotnych, sprzyjających podejmowaniu pracy oraz uczestnictwu w szkoleniach.	Praca ciągła.	OPS, PUP, Klub Pracy.
3.	Tworzenie nowych i promowanie już stosowanych przez lokalnych pracodawców instrumentów umożliwiających podejmowanie bądź kontynuowanie zatrudnienia przez osoby wychowujące dzieci. Wspieranie pracodawców we wdrażaniu i stosowaniu instrumentów wsparcia socjalnego dla pracowników ich rodzin.	2005	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, PUP
4.	Budowa bazy informacji o ofertach pracy i możliwościach rozwiązań służących pogodzeniu prac zawodowej i wychowywania dzieci.	2006	OPS, PUP, organizacje pozarządowe
5.	Rozwój systemu wsparcia rzeczowego i finansowego rodzin niezamożnych i zagrożonych ubóstwem.	Praca ciągła.	Rada Miasta

Cel strategiczny 3:**Zbudowanie sytemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.**

L.p.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Stworzenie instytucji profesjonalnego poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno – psychologicznego	2006/2007 Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, organizacje pozarządowe, OPS
2.	Pomoc rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi w celu wyrównania szans edukacyjnych oraz wsparcia procesów rozwojowych tych dzieci, likwidacji barier technicznych, komunikacyjnych i architektonicznych	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, szkoły i przedszkola miejskie, OPS, organizacje pozarządowe
3.	Stworzenie i wdrożenie kompleksowych programów zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania alkoholu oraz substancji psychotropowych przez dzieci i młodzież.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, szkoły, Policja
4.	Stworzenie integralnego systemu działań środowiskowych i instytucjonalnych zapewniających ciągłość przedsięwzięć w zakresie pracy z rodziną począwszy od działań socjalizacyjnych poprzez opiekuńcze i korekcyjne oraz resocjalizacyjne.	Praca ciągła.	Burmistrz Miasta, szkoły i przedszkola miejskie, OPS, Policja
5.	Rozwój opieki instytucjonalnej nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych w postaci dziennych placówek środowiskowych pełniących funkcje opiekuńcze, korekcyjne oraz resocjalizacyjne w oparciu o pracę z grupą i pracę z rodziną.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, organizacje pozarządowe

4. Ludzie starsi, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Cel ogólny:

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i dobrej opieki osobom starszym, niepełnosprawnym i chorym.

Cel strategiczny 1:

Stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i chorych.

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Likwidacja barier architektonicznych oraz pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, organizacje pozarządowe.
2.	Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej oraz doskonalenia zawodowego osób niepełnosprawnych.	2006	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, PUP, Klub Pracy, OPS, ZDZ, organizacje pozarządowe.
3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej kształcenia specjalnego i integracyjnego.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, przedszkola, organizacje pozarządowe.
4.	Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym dziennej opieki o charakterze instytucjonalnym.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, DPS, SP ZOZ.
5.	Rozwój systemu usług opiekuńczych, który pozwoli zapewnić osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym pomoc w korzystaniu z usług rehabilitacyjnych, medycznych lub socjalnych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, DPS.

Cel strategiczny 2:

Działanie na rzecz integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i jednostek organizacyjnych w zakresie aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Organizacje pozarządowe, OPS, DPS.
2.	Utworzenie i wspieranie działalności oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach.	2006	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, przedszkola.
3.	Utworzenie i wspieranie działalności Europejskiego Centrum Spotkań Seniorów i Osób Niepełnosprawnych.	2006	Rada Miasta, Burmistrz Miasta.

5. Wykluczenie społeczne, w tym uzależnienia i bezdomność.

Cel ogólny:

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cel strategiczny 1:

Tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych i wychowawczych dla dzieci i ludzi młodych pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Stworzenie warunków do kształcenia dzieci i młodzieży z trudnościami w nauce, podejmowanie kształcenia wyrównawczego.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoly, Organizacje pozarządowe.
2.	Zapewnienie dzieciom ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym dostępu do uczestnictwa w zajęciach przedszkolnych i pozaszkolnych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoly, Przedszkola miejskie lub niepubliczne.
3.	Stworzenie warunków dla dzieci „wypadających” z systemu edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci romskich.	2006	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoly, Organizacje pozarządowe.
4.	Prowadzenie świetlic opiekuńczo – i wychowawczych socjoterapeutycznych.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoly, organizacje pozarządowe.

Cel strategiczny 2:**Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.**

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Prowadzenie działań profilaktycznych w ramach programów profilaktyki i rozwiązywania programów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, Przedszkola, OPS, MOSiR, KCK, organizacje pozarządowe.
2.	Prowadzenie świetlic opiekuńczo – wychowawczych oraz socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły, Organizacje pozarządowe.
3.	Objęcie programem specjalnego nadzoru policyjnego miejsc szczególnie zagrożonych handlem narkotykami oraz potencjalnych miejsc przebywania osób bezdomnych.	2006	Policja.
4.	Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS.
5.	Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.	2006	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS

Cel strategiczny 3:**Łagodzenie skutków wykluczenia społecznego.**

Lp.	Działania	Termin realizacji zadania.	Realizatorzy
1.	Stworzenie systemu oparcia socjalnego, prawnego i psychologicznego dla osób dotkniętych problemem wykluczenia społecznego.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, organizacje pozarządowe.
2.	Stworzenie placówki środowiskowej dla dzieci i młodzieży o umiarkowanym i wysokim poziomie dysfunkcji społecznych, która będzie pełnić funkcje resocjalizacyjne w oparciu o pracę z grupą rówieśniczą i rodziną.	2007	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, szkoły, organizacje pozarządowe.
3.	Wspieranie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej oraz Noclegowni.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, OPS, DPS.
4.	Wspieranie działań związanych z wyrównywaniem szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Praca ciągła.	Rada Miasta, Burmistrz Miasta, Szkoły.
5.	Stworzenie programu edukacyjno – socjalnego dla osób po wyjściu z zakładu karnego lub zagrożonych bezdomnością.	2006	OPS, Organizacje pozarządowe.

4. Podsumowanie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera cele i zadania do realizacji, które pozwolą zapewnić bezpieczeństwo socjalno – bytowe mieszkańców miasta. Większość problemów społecznych ma charakter indukcyjny, powoduje to powstawanie lub nasilanie się występowania innych zagrożeń, często obszary ich zapobiegania i eliminacji są zbieżne, bądź nawet się pokrywają. Dlatego skuteczność przedstawionych działań uzależniona jest od spełnienia kilku warunków, scalających przedsięwzięcia podejmowane w ramach realizacji opracowanej strategii:

- w mieście Kostrzyn nad Odrą powinien powstać system monitorowania zjawisk i problemów społecznych, w którym, w oparciu o odpowiednio przygotowany program komputerowy, dokonywana byłaby na bieżąco aktualizacja danych ze wszystkich instytucji samorządowych i pozarządowych zaangażowanych w lokalną politykę społeczną;
- powinna być konsekwentnie budowana partnerska współpraca instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, w działaniach na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych;
- powinny być podejmowane i wspierane różnorodne inicjatywy na rzecz budowania w społecznej świadomości przekonania o potrzebie i możliwości podejmowania działań umożliwiających rozwiązywanie problemów społecznych w mieście Kostrzyn nad Odrą.

V. Materiały wykorzystane do opracowania strategii.

1. Narodowy Plan Rozwoju 2004 – 2006.
2. Narodowy Plan Rozwoju 2007 – 2013 (projekt).
3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.
4. Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004 – 2006 dla Polski.
5. Krajowy Plan Działania na rzecz Zatrudnienia.
6. Krajowy program Działania na rzecz Kobiet.
7. Narodowy Plan Działań na rzecz Dzieci 2004 – 2012 „ Polska dla dzieci”.
8. Strategia Polityki Społecznej 2007 – 2013 (projekt).
9. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego.
10. Lubuska Strategia Zatrudnienia i Przeciwdziałania Skutkom Bezrobocia.
11. Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2005 – 2014.
12. Program Rozwoju Lokalnego Miasta Kostrzyn nad Odrą.
13. Strategia rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą.

VI. Wykaz tabel.

Numer tabeli.	Nazwa tabeli.
1	Liczba mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2002 – 2005.
2	Charakterystyka mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą ze względu na wiek.
3	Liczba rodzin ze względu na powody udzielania pomocy przez OPS.
4	Liczba osób bezrobotnych w latach 2002 – 2005.
5	Liczba osób oczekujących pomocy społecznej ze względu na występowanie zjawiska ubóstwa.
6	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.
7	Liczba bezrobotnych w 2004 roku ze względu na wiek.
8	Liczba bezrobotnych w 2004 roku ze względu na wykształcenie.
9	Liczba bezrobotnych w 2004 roku ze względu na staż pracy.
10	Liczba bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy.
11	Liczba osób urodzonych w Kostrzynie nad Odrą w latach 1989 – 1991.
12	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
13	Liczba dzieci i młodzieży z orzeczonym stopniem niepełnosprawności.
14	Liczba osób, którym była udzielana pomoc z powodu uzależnień lub bezdomności.
15	Liczba wniosków złożonych w sprawie skierowania na przymusowe lub dobrowolne leczenie osoby uzależnionej.
16	Liczba uczniów, którzy próbowali alkoholu, narkotyków lub palą papierosy.
17	Liczba wykroczeń i czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.